

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities

Subject: Economics (DSC) / DSM (Minor)

B. A. First Year

Semester- II

अ. क्र.	पेपर क्र.	पेपर चे नाव	पेपर कोड
०१	Optional	भारतीय अर्थव्यवस्था-२	HECOCT1151
०२	Optional	पर्यावरणीय अर्थशास्त्र-२	HECOCT1152
०३	VSEC	पर्यटन व्यवसायाचे अर्थशास्त्र	HECOSC1151
०४	GE	स्पर्धा परीक्षेचे अर्थशास्त्र-२	HECOGE1151

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड.

बी. ए. प्रथम वर्ष अभ्यासक्रम (NEP : 2020 नुसार)

विषय - अर्थशास्त्र

सेमेस्टर - II

पेपर कोड - HEC OCT1151

पेपरचे नाव : भारतीय अर्थव्यवस्था - II (OPT)

घटक क्र. १) भारतीय कृषी क्षेत्र

- १.१. भारतीय अर्थव्यवस्थेत कृषी क्षेत्राचे महत्व/योगदान/भूमिका
- १.२. भारतीय कृषी उत्पादन व उत्पादकता : कमी उत्पादकतेची कारणे व उपाययोजना
- १.३. कृषी किंमत धोरण – किंमत स्थिरीकरणाचा अर्थ, गरज आणि किंमत स्थिरीकरणाची साधने

घटक क्र. २) उद्योग क्षेत्र

- २.१. भारतीय अर्थव्यवस्थेत उद्योग क्षेत्राचे महत्व : औद्योगिक आजारपणाची कारणे
- २.२. लघु उद्योग : महत्व, समस्या आणि उपाययोजना
- २.३. १९९१ चे औद्योगिक धोरण : उद्दिष्टे, वैशिष्ट्ये महाराष्ट्रातील २०१९ चे औद्योगिक धोरण

घटक क्र. ३) सेवा क्षेत्र

- ३.१. सेवा क्षेत्राची व्याप्ती आणि प्रकार
- ३.२. भारतीय अर्थव्यवस्थेत सेवा क्षेत्राचे योगदान
- ३.३. ITES उद्योग – कॉल सेंटर, KPO, BPO, ITES उद्योगाचे महत्व आणि आव्हाने

घटक क्र. ४) बाह्य क्षेत्र

- ४.१. शोधन शेष : अर्थ, असंतुलन, कारणे आणि उपाययोजना
- ४.२. भारताचे आयात-निर्यात धोरण
- ४.३. उदारीकरण, खाजगीकरण आणि जागतिकीकरण धोरणाचा भारतीय अर्थव्यवस्थेवरील परिणाम

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड.

बी. ए. प्रथम वर्ष अभ्यासक्रम (NEP : 2020 नुसार)

विषय - अर्थशास्त्र

सेमेस्टर - II

पेपर कोड - HEC OCT1152

पेपरचे नाव : पर्यावरणीय अर्थशास्त्र - II (OPT)

घटक क्र. १) पर्यावरण आणि शाश्वत विकास

- १.१. शाश्वत विकास : अर्थ, उद्दिष्टे आणि महत्व
- १.२. शाश्वत विकासाची निर्देशके आणि अलथळे
- १.३. पर्यावरण आणि शाश्वत विकास यांच्यातील संबंध

घटक क्र. २) प्रमुख पर्यावरणीय संकल्पना

- २.१. परिसंस्था : अर्थ, प्रकार आणि महत्व
- २.२. जैवविविधता : अर्थ, प्रकार आणि महत्व
- २.३. पर्यावरणीय वस्तु : (हवा, पाणी आणि सूर्य)

घटक क्र. ३) कृषी विकास आणि पर्यावरण

- ३.१. सेंद्रिय शेती : अर्थ आणि महत्व
- ३.२. नैसर्गिक शेती : अर्थ आणि महत्व
- ३.३. कृषी विकासात पर्यावरणाची भूमिका

घटक क्र. ४) पर्यावरणीय चळवळ

- ४.१. चिपको आणि अपको चळवळ (प्रस्तावना आणि उद्दिष्टे)
- ४.२. नर्मदा बचाव आंदोलन (प्रस्तावना आणि उद्दिष्टे)
- ४.३. वन्यजीव बचाव चळवळ (प्रस्तावना आणि उद्दिष्टे)

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड.

बी. ए. प्रथम वर्ष अभ्यासक्रम (NEP : 2020 नुसार)

विषय - अर्थशास्त्र

सेमेस्टर - II

पेपर कोड - HECOG1151

पेपरचे नाव : स्पर्धा परीक्षेचे अर्थशास्त्र भाग - II (GE-II)

घटक क्र. १) राष्ट्रीय उत्पन्नाचे मापन

- १.१. राष्ट्रीय उत्पन्न मापणाचा अर्थ आणि पद्धती
- १.२. राष्ट्रीय उत्पन्नाच्या संकल्पना- GNP, GDP, NNP, वैयक्तिक उत्पन्न, खर्च योग्य उत्पन्न, प्रती व्यक्ति उत्पन्न
- १.३. राष्ट्रीय उत्पन्न मापणातील अडचणी

घटक क्र. २) भारतातील जमीन सुधारणा

- २.१. जमीन सुधारणेची उद्दिष्टे
- २.२. कमाल मर्यादा अतिरिक्त जमिनीचे हस्तांतरण
- २.३. जमिनीचे समान आणि परवडणारे वितरण

घटक क्र. ३) मौद्रीक धोरण आणि राजकोषीय धोरण

- ३.१. मौद्रीक आणि राजकोषीय धोरण यातील फरक
- ३.२. मौद्रीक धोरणाचा अर्थ आणि साधने
- ३.३. राजकोषीय धोरणाचा अर्थ आणि साधने

घटक क्र. ४) आंतरराष्ट्रीय व्यापार आणि बँकिंग

- ४.१. आंतरराष्ट्रीय व्यापारचा अर्थ आणि वैशिष्ट्ये
- ४.२. व्यापार शेष – अर्थ आणि कारणे
- ४.३. बँकिंग-अर्थ आणि प्रकार

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड.

बी. ए. प्रथम वर्ष अभ्यासक्रम (NEP : 2020 नुसार)

विषय - अर्थशास्त्र

सेमेस्टर - II

पेपर कोड - HECOSC1151

पेपरचे नाव : पर्यटन व्यवसायाचे अर्थशास्त्र (VSEC)

घटक क्र. १) प्रस्तावना

- १.१. पर्यटनाचा अर्थ, व्याप्ती आणि प्रकार
- १.२. मूलभूत संकल्पना – पर्यटक, प्रवासी, अभ्यागत (Visitor),
- १.३. पर्यटन विकास आणि राष्ट्रीय अर्थव्यवस्था – महत्व, जीडीपीमध्ये योगदान

घटक क्र. २) पर्यटन व्यवसायाची मागणी आणि पुरवठा पैलू (दृष्टिकोण)

- २.१. पर्यटन मागणी – अर्थ, प्रकार आणि निर्धारक घटक
- २.२. पुरवठा- अर्थ, बाजार संरचना आणि पर्यटन पुरवठा
- २.३. पर्यटन व्यवसायातील पुरवठा प्रवृत्ती

घटक क्र. ३) पर्यटन विपणन (मार्केटिंग)

- ३.१. ई-विपणन – प्रस्तावना आणि अर्थ
- ३.२. ग्राहक समाधान आणि संबंधित रणनीती (एयरलाइन्स, हॉटेल, रिसॉर्ट, होम स्टे, ट्रॅवल एजन्सि, ऑनलाइन रिजर्वेशन सिस्टम)
- ३.३. पर्यटनाच्या ई-मार्केटिंगची आव्हाने

घटक क्र. ४) पर्यटन धोरण आणि नियोजन

- ४.१. पर्यटन व्यवसायातील गुंतवणूकीच्या संधी
- ४.२. राष्ट्रीय पर्यटन धोरण – १९८२ आणि २००२
- ४.३. प्रवासी कागदपत्रे (पासपोर्ट, व्हिसा, हेल्थ इन्शुरेंस, प्रवासी इन्शुरेंस)